

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету

Сергій БАНАХ

“ 30 ”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ 30 ”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ

“ 30 ”

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
“НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ”

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека національного кордону
спеціальності 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та
видами діяльності)

освітньо-професійна програма – «Національна безпека (за окремими сферами
забезпечення та видами діяльності)»

Кафедра безпеки та правоохоронної діяльності

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамени (сем.)
Денна	1	1	30	30	4	8	78	150	1
заочна	1	1,2	8	4	-	-	138	150	2

30.08.2024
[Signature]

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека національного кордону» спеціальності 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)» затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол №11 від 26.06.2024 р.

Робоча програма розроблена Сергієм ГОРДИСНКОМ – д.ю.н., доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, Ольгою КАРАПЕТЯН. – к.е. н., доцентом кафедри безпеки та правоохоронної діяльності.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, протокол № 1, від 28.08.2024 р.

В.о. завідувача кафедри _____
к.е.н., доцент

Юлія МУРАВСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності – 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)», протокол № 1 від 30.08. 2024 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності _____

Василь ОМЕЛЬЧУК

Гарант ОП
д.ю.н., професор

Василь ОМЕЛЬЧУК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “Національна безпека держави”

1. Опис дисципліни “Національна безпека держави”

Дисципліна “Національна безпека України”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека національного кордону»	Статус дисципліни Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення та видами діяльності)»	Рік підготовки : <i>денна – 1</i> Семестр: <i>денна – 1</i> <i>заочна 1,2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 78 год.</i> <i>Тренінг- 8 год.)</i> <i>Заочна -138</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 4 год.</i>
Тижневих годин: 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета й завдання дисципліни “Національна безпека України”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Основною метою навчальної дисципліни “Національна безпека України” є: ознайомлення студентів з особливостями та проблемами забезпечення національної безпеки держави, у тому числі, в розрізі її складників; набуття навик щодо здійснення комплексного аналізу об’єкта безпеки з можливістю ідентифікувати чинники, індикатори, національні інтереси безпеки, загрози безпеці, а також задля здійснення оцінки рівня та визначення стану будь-якого виду безпеки; набуття знань задля систематизації необхідних заходів зміцнення будь-якого виду безпеки.

Мета проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних засад національної безпеки держави;
- сформуванню у студентів цілісної системи теоретичних знань з дисципліни “Національна безпека держави”.

Мета проведення практичних занять:

- глибше засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях;
- засвоїти методичку оцінки рівня та визначення стану будь-якого виду безпеки.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Студенти повинні набути теоретичних і практичних знань щодо особливостей забезпечення національної безпеки держави, у тому числі, в розрізі її складників, навчитися виявляти виклики, ризики безпеки та ідентифікувати загрози, з метою виокремлення конкретних заходів щодо їх мінімізації, локалізації чи ліквідації задля підвищення рівня безпеки.

Завдання проведення лекцій полягає у тому, щоб ознайомити студентів із концептуальними, методологічними засадами та практикою забезпечення національної безпеки держави (її структурних складових).

Завдання проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички аналітичного мислення в процесі оцінки рівня будь-якого виду безпеки, можливих загроз і шляхів їх нейтралізації.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Кожен студент повинен отримати певний набір компетентностей, формування яких здійснюється через результати навчання. Результати навчання повинні формулюватися таким чином, щоб досягати однієї чи декількох перерахованих нижче компетентностей:

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК2. Здатність демонструвати та застосовувати знання з теорії національної безпеки, економічних, політичних, безпекових, воєнних, соціальних загроз життєдіяльності держави.

2.4. Результати навчання

РН1. Знати базові принципи реалізації загальних функцій національної безпеки.

РН3. Знати закономірності формування, розвитку та функціонування системи національної безпеки.

РН4. Знати основні компоненти та етапи реалізації діючих стратегій національної безпеки України, провідних країн регіону і світу.

РН13. Здатність аналізувати законодавство у сфері національної безпеки й оборони, виявляти проблеми правового регулювання в цій сфері та визначати ефективні шляхи їх усунення.

РН15. Здатність реагувати на загрози національній безпеці в контексті військово-політичних стратегій держав, здійснювати оцінювання наслідків військово-політичних стратегій держав.

РН16. Вміти прогнозувати і моделювати складні процеси, що відбуваються в системі національної та міжнародної безпеки і її практичні наслідки, зокрема явища різних сфер суспільного життя з використанням сучасних методів і інструментів, характерних для досліджуваної області; здатність до адаптації та дій у нових ситуаціях, знання та розуміння історії конфліктів.

3. Програма навчальної дисципліни “Національна безпека України”

Змістовий модуль 1. Національна безпека України : теоретичний екскурс

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Теоретичний базис безпекознавства. Генеза безпеки. Сутність національної безпеки держави та характеристика її складників. Об'єкти та суб'єкти національної безпеки України. Принципи забезпечення національної безпеки. Система забезпечення національної безпеки. Глобальні загрози національній безпеці України. Стратегічні виклики національній безпеці України. Національні інтереси України. Пріоритети національних інтересів України. Характеристика системи управління національною безпекою України. Органи управління національною безпекою України.

ТЕМА 2. СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

Сутність та складові елементи системи національної безпеки України. Поняття система національної безпеки. Елементи системи національної безпеки. Риси національної безпеки. Суть та складові елементи системи забезпечення національної безпеки. Поняття системи забезпечення національної безпеки. Об'єкти та суб'єкти системи забезпечення національної безпеки. Державні і недержавні інституції або державна підсистема національної безпеки. Недержавні інституції або недержавна підсистема СЗНБ. Нормативно-правові акти у сфері СЗНБ.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

Державне управління національною безпекою (ДУНБ). Поняття, суб'єкти і об'єкти ДУНБ. Система управління сектором безпеки та оборони. Система управління Збройними Силами України. Етапи державного управління національною безпекою. Сутність державної політики національної безпеки (ДПНБ). Мета і зміст державної політики із забезпечення національної безпеки. Концептуальні засади формування національної безпеки держави. Роль і значення Стратегії національної безпеки

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ СКЛАДОВИХ КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Сутність і зміст економічної безпеки. Характерні особливості економічної безпеки. Основні складові економічної безпеки держави та їх характеристика. Загрози, ризики, виклики економічній безпеці. Зовнішні та внутрішні загрози економічній безпеці України.

Індикатори економічної безпеки. Порогові значення за окремими індикаторами економічної безпеки. Кількісна оцінка економічної безпеки держави. Національні економічні інтереси. Інституційні засади забезпечення економічної безпеки. Система забезпечення економічної безпеки. Позитивні та негативні тенденції економічних процесів в Україні. Заходи зміцнення економічної безпеки.

ТЕМА 5. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

Екологічна безпека: поняття та інструментарій дослідження. Чинники, що впливають на рівень забезпечення екологічної безпеки. Екологічні закони. Головні принципи екологічної безпеки. Загрози екологічній безпеці, загрози екологічній безпеці на національному та світовому рівнях. Оцінка сучасного стану екологічної безпеки екосистем України. Біобезпека в Україні. Ризики з генетично модифікованими продуктами. Основні напрями державної політики щодо нейтралізації загроз екологічній безпеці України. Національні інтереси України в екологічній сфері.

ТЕМА 6. ВОЄННА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

Сутність воєнної безпеки. Воєнна безпека у системі національної безпеки України: ознаки. Різниця між поняттями “воєнна безпека” та “військова безпека”. Виклики та загрози воєнній безпеці України. Гібридні загрози воєнній безпеці України. Нормативно-правове забезпечення воєнної безпеки. Військове законодавство та інші джерела військового права. Військова правоохоронна система і військове правосуддя: інституційно-правове забезпечення воєнної безпеки. Стратегії воєнної безпеки. Проблеми досягнення миру в Україні. Можливі заходи зміцнення воєнної безпеки України.

ТЕМА 7. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА

Концептуальні засади інформаційної безпеки як об’єкта наукового пізнання.

Категорійно-понятійна система інформаційної безпеки. Правове забезпечення системи інформаційної безпеки держави. Методи забезпечення інформаційної безпеки. Внутрішні та зовнішні загрози інформаційній безпеці України. Виявлення та нейтралізація загроз інформаційній безпеці України. Потенційні загрози інформаційній безпеці України.

Міжнародний досвід правового забезпечення інформаційної безпеки держави.

Кібербезпека та кіберзагрози. Кібербезпека в умовах розгортання четвертої промислової революції (industry 4.0): виклики та можливості для України. Можливості підвищення ступеня інформаційної безпеки.

ТЕМА 8. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Стратегія національної безпеки США. Особливості правління національною безпекою в Китаї. Політика національної безпеки Німеччини. Політика національної безпеки Франції. Державна стратегія національної безпеки Японії. Основні загрози національній безпеці зарубіжних країн. Заходи щодо підвищення рівня національної безпеки зарубіжних країн. Напрями зміцнення національної безпеки України із використанням зарубіжного досвіду. Стратегічні дії уряду задля зміцнення національної безпеки України на основі зарубіжного досвіду. Особливості забезпечення національної безпеки в країнах ЄС.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
“Національна безпека України”**

денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні заняття	СРС	Тренінг	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Національна безпека: теоретичний екскурс.							
1	Теоретичні основи національної безпеки держави	4	4	10	4	2	питання для обговорення
2	Система національної безпеки України.	4	4	10			Питання для дискусії
3	Державне управління та державна політика щодо національної безпеки України.	4	4	10			питання для обговорення
Змістовий модуль 2. Характеристика окремих складників національної безпеки							
4	Економічна безпека	4	4	10	4	2	питання для обговорення
5	Екологічна держава	4	4	10			Питання для дискусії
6	Воєнна безпека	4	4	10			Питання для дискусії
7	Інформаційна безпека	4	4	10			Питання для дискусії
8	Забезпечення національної безпеки на міжнародному рівні	2	2	8			питання для обговорення
ВСЬОГО		30	30	78	8	4	

заочна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні заняття	СРС

Змістовий модуль 1. Національна безпека: теоретичний екскурс.				
1	Теоретичні основи національної безпеки держави	1	2	16
2	Система національної безпеки України.	1		17
3	Державне управління та державна політика щодо національної безпеки України.	1		18
Змістовий модуль 2. Характеристика окремих складників національної безпеки				
4	Економічна безпека	1	1	18
5	Екологічна безпека держави	1		18
6	Воєнна безпека	1		17
7	Інформаційна безпека	1	1	18
8	Забезпечення національної безпеки на міжнародному рівні	1		16
ВСЬОГО		8	4	138

**5. Тематика практичних занять
з дисципліни “Національна безпека України”
Змістовий модуль 1. Національна безпека України : теоретичний екскурс
Практичне заняття 1,2**

Тема № 1. Теоретичні основи національної безпеки держави

Мета: опанувати теоретичний базис національної безпеки держави, основну термінологію з безпекознавства.

Питання для обговорення:

1. Ввід в безпекознавство. Генеза безпеки.
2. Сутність національної безпеки держави та її складові.
3. Об’єкти та суб’єкти національної безпеки України.
4. Принципи та система забезпечення національної безпеки.
5. Глобальні загрози та стратегічні виклики національній безпеці України.
6. Пріоритети національних інтересів України.
7. Система управління національною безпекою України.

Питання для перевірки знань:

1. Обґрунтувати сутність поняття “національна безпека держави”.
2. Назвати чинники, що впливають на рівень забезпечення національної безпеки держави.
3. Охарактеризувати зовнішні та внутрішні загрози національній безпеці України.
4. Обґрунтувати різницю між такими поняттями: “чинник”, “небезпека”, “ризик”, “загроза”.
5. Ідентифікувати стратегічні виклики національній безпеці України.
6. Конкретизувати об’єкти та суб’єкти національної безпеки України.
7. Що таке національні інтереси?
8. Конкретизувати національні інтереси України.
9. Здійснити характеристику структурних складових національної безпеки держави.
10. Охарактеризувати органи, що здійснюють управління національною безпекою України.

Практичне заняття 2,3

Тема № 2. Система національної безпеки

Мета: з’ясувати складові системи національної безпеки

Питання для обговорення:

1. Сутність та складові елементи системи національної безпеки України. Поняття система національної безпеки.
2. Елементи системи національної безпеки.
3. Риси національної безпеки.
4. Суть та складові елементи системи забезпечення національної безпеки.
5. Поняття системи забезпечення національної безпеки.
6. Об’єкти та суб’єкти системи забезпечення національної безпеки.
7. Державні інституції або державна підсистема національної безпеки.

8. Недержавні інституції або недержавна підсистема СЗНБ.
9. Нормативно-правові акти у сфері СЗНБ.

Практичне заняття 4,5

Тема № 3. Державне управління та державна політика щодо національної безпеки України.

Мета: з'ясувати сутність та особливості забезпечення державної політики щодо національної безпеки

Питання для обговорення:

1. Державне управління національною безпекою (ДУНБ).
2. Поняття, суб'єкти і об'єкти ДУНБ.
3. Система управління сектором безпеки та оборони.
4. Система управління Збройними Силами України.
5. Етапи державного управління національною безпекою.
6. Сутність державної політики національної безпеки (ДПНБ).
7. Мета і зміст державної політики із забезпечення національної безпеки.
8. Концептуальні засади формування національної безпеки держави.
9. Роль і значення Стратегії національної безпеки

Питання для перевірки знань:

1. Обґрунтувати сутність державної безпеки держави.
2. Визначити загрози державній безпеці України в умовах війни.
3. Конкретизувати чинники та індикатори державної безпеки України.

Змістовий модуль 2. Характеристика окремих складників національної безпеки

Практичне заняття 6,7

Тема 4 . Економічна безпека держави

Мета: з'ясувати сутність економічної безпеки, визначити загрози економічній безпеці України, систематизувати індикатори економічної безпеки держави.

Питання для обговорення:

1. Сутність, зміст і характерні особливості економічної безпеки.
2. Характеристика основних складових економічної безпеки держави.
3. Загрози економічній безпеці та її індикатори.
4. Кількісна оцінка економічної безпеки держави.
5. Національні економічні інтереси.
6. Інституційні засади та система забезпечення економічної безпеки.

Питання для перевірки знань:

1. Обґрунтувати сутність поняття “економічна безпека”.
2. Систематизувати зовнішні та внутрішні загрози економічній безпеці України.
3. Охарактеризувати індикатори економічної безпеки.

4. Вказати порогові значення за окремими індикаторами економічної безпеки. Які підходи були використанні для їх визначення?
5. Відобразити механізм забезпечення кількісної оцінки економічної безпеки держави.
6. Ідентифікувати національні економічні інтереси України.
7. Обґрунтувати інституційні засади забезпечення економічної безпеки.
8. Що варто розуміти під системою забезпечення економічної безпеки?
9. Охарактеризувати позитивні та негативні тенденції економічних процесів в Україні.
10. Які заходи необхідно реалізувати для зміцнення економічної безпеки України?

Практичне заняття 7,8

Тема № 5. Екологічна безпека

Мета: опанувати основи екологічної безпеки держави, визначити загрози, основні напрями державної політики щодо нейтралізації загроз екологічній безпеці України та конкретизувати національні інтереси України в екологічній сфері.

Питання для обговорення:

1. Екологічна безпека: поняття та інструментарій дослідження.
2. Екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки.
3. Загрози екологічній безпеці.
4. Оцінка сучасного стану екологічної безпеки екосистем України.
5. Біобезпека в Україні. Ризики з генетично модифікованими продуктами.
6. Основні напрями державної політики щодо нейтралізації загроз екологічній безпеці України.
7. Національні інтереси України в екологічній сфері.

Питання для перевірки знань:

1. Обґрунтувати сутність категоріального поняття “екологічна безпека”.
2. Назвати чинники, що впливають на рівень забезпечення екологічної безпеки.
3. Що Ви розумієте під поняттям “біобезпека”?
4. Що Ви розумієте під поняттям: “генетично модифіковані продукти”.
5. Конкретизувати інструментарій дослідження екологічної безпеки.
6. Визначити екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки.
7. Конкретизувати загрози екологічній безпеці на національному та світовому рівнях.
8. Здійснити характеристику сучасного стану екологічної безпеки екосистем України.
9. Відобразити національні інтереси України в екологічній сфері.
10. Обґрунтувати основні напрями державної політики щодо нейтралізації загроз екологічній безпеці України.

Практичне заняття 8,9

Тема № 6. Воєнна безпека держави

Мета: опанувати сутність та особливості забезпечення воєнної безпеки держави, з'ясувати виклики та загрози воєнній безпеці України, напрями її зміцнення.

Питання для обговорення:

1. Воєнна безпека у системі національної безпеки України: поняття та ознаки.
2. Виклики та загрози воєнній безпеці України.
3. Військове законодавство та інші джерела військового права: нормативно-правове забезпечення воєнної безпеки.
4. Військова правоохоронна система і військове правосуддя: інституційно-правове забезпечення воєнної безпеки.
5. Стратегії воєнної безпеки.

Питання для перевірки знань:

1. В чому полягає сутність воєнної безпеки?
2. Чи існує різниця між поняттями “воєнна безпека” та “військова безпека”?
3. Охарактеризувати виклики воєнній безпеці України.
4. Визначити гібридні загрози воєнній безпеці України.
5. Охарактеризувати нормативно-правове забезпечення воєнної безпеки.
6. Конкретизувати інституційно-правове забезпечення воєнної безпеки.
7. Що Ви розумієте під поняттям: “військове правосуддя”?
8. Які існують стратегії воєнної безпеки?
9. Охарактеризуйте проблеми досягнення миру в Україні.
10. Узагальнити можливі заходи зміцнення воєнної безпеки України.

Практичне заняття 10,11

Тема № 7. Інформаційна безпека

Мета: визначити та засвоїти особливості забезпечення інформаційної безпеки, з'ясувати загрози інформаційній безпеці та можливі заходи щодо їх нейтралізації.

Питання для обговорення:

1. Інформаційна безпека як об'єкт наукового пізнання: концептуальні засади.
2. Категорійно-понятійна система інформаційної безпеки.
3. Правове забезпечення системи інформаційної безпеки держави.
4. Методи забезпечення інформаційної безпеки.
5. Виявлення та нейтралізація загроз інформаційній безпеці України.
6. Міжнародний досвід правового забезпечення інформаційної безпеки держави.
7. Кібербезпека та кіберзагрози. Кібербезпека в умовах розгортання четвертої промислової революції (industry 4.0): виклики та можливості для України.

Питання для перевірки знань:

1. Інтерпретувати зміст категоріального поняття “інформаційна безпека”.
2. Здійснити характеристику категорійно-понятійного апарату інформаційної безпеки.

3. Охарактеризувати правове забезпечення системи інформаційної безпеки держави.
4. Визначити методи забезпечення інформаційної безпеки.
5. Конкретизувати внутрішні та зовнішні загрози інформаційній безпеці України.
6. Які Ви вбачаєте потенційні загрози інформаційній безпеці України?
7. Обґрунтувати особливості виявлення та нейтралізації загроз інформаційній безпеці України.
8. Визначити можливості підвищення ступеня інформаційної безпеки.
9. Що Ви розумієте під поняттями: “кібербезпека” та “кіберзагрози”.
10. Відобразити виклики та можливості для України в умовах розгортання четвертої промислової революції.

Практичне заняття 12

Тема № 8. Забезпечення національної безпеки у зарубіжних країнах

Мета: з'ясувати особливості забезпечення національної безпеки у зарубіжних країнах та можливості застосування розглянутого іноземного досвіду у вітчизняній практиці з метою зміцнення національної безпеки України.

Питання для обговорення:

1. Стратегія національної безпеки США.
2. Управління національною безпекою в Китаї.
3. Політика національної безпеки Німеччини.
4. Політика національної безпеки Франції.
5. Державна стратегія національної безпеки Японії.

Питання для перевірки знань:

1. Охарактеризувати стратегію національної безпеки США.
2. Відобразити особливості управління національною безпекою в Китаї.
3. Конкретизувати політику національної безпеки Німеччини.
4. Відобразити політику національної безпеки Франції.
5. Охарактеризувати державну стратегію національної безпеки Японії.
6. Перелічити основні загрози національній безпеці зарубіжних країн (тих, що Вами досліджувалися).
7. Узагальнити заходи щодо підвищення рівня національної безпеки.
8. Виходячи із зарубіжної практики забезпечення національної безпеки, конкретизувати окремі напрями зміцнення національної безпеки України.
9. З'ясувати особливості забезпечення національної безпеки в країнах ЄС.
10. Окреслити стратегічні дії уряду задля зміцнення національної безпеки України.

Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Окресліть необхідність формування загальної теорії національної безпеки.
2. Сутність та зміст націобезпекознавства.
3. Зміст основних категорій націобезпекознавства.
4. Націобезпекознавство в системі наук.
5. Структура наукового підходу до вивчення складових національної безпеки.
6. Відмінність націобезпекознавства від теорії безпеки життєдіяльності.
7. Розкрийте зміст періодизації парадигм національної безпеки.
8. Поняття та зміст системи забезпечення національної безпеки України.
9. Сили та засоби забезпечення національної безпеки України.
10. Опишіть модель системи управління національної безпеки.
11. Розробіть механізм взаємоузгодження інтересів особи, суспільства і держави.
12. Поняття нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Його відмінність від нормативно-правового регулювання.
13. Роль права в забезпеченні національної безпеки.
14. Окресліть дерево доктрин національної безпеки.
15. Поняття, зміст та особливості забезпечення інформаційної безпеки.
16. Стан правового забезпечення інформаційної безпеки України.
17. Основні загрози національній безпеці в інформаційній сфері на сучасному етапі розвитку України.
18. Інформаційні аспекти боротьби з техногенним тероризмом.
19. Сучасні загрози геополітичній безпеці України.
20. Система забезпечення геополітичної безпеки.
21. Пріоритетні напрями забезпечення національної безпеки в геополітичній сфері.
22. Розкрийте зміст співвідношення концепції національного інтересу і концепції глобалістики.
23. Окресліть місце та роль України в структурах міжнародної безпеки в контексті змін безпекових парадигм.
24. Роль України у формуванні центральноєвропейської цивілізації.
25. Змоделюйте періодизацію світових цивілізацій.
26. Поняття та види загроз національній безпеці України в екологічній сфері.
27. Система екологічної безпеки.
28. Пріоритетні напрями забезпечення екологічної безпеки.
29. Поняття та зміст воєнної небезпеки, її відмінність від воєнної загрози.
30. Окресліть чинники, що впливають на ступінь воєнної безпеки.
31. Окресліть сучасний стан воєнної безпеки України.
32. Історичне підґрунтя формування концепції безпеки Китаю.
33. Післявоєнна політика безпеки Німеччини.
34. Політика безпеки Франції.
35. Основні положення державної стратегії Японія у XXI столітті.
36. Концепція національної безпеки Монголії.
37. Концепція національної безпеки Республіки Молдова.
38. Концепція національної безпеки Республіки Білорусь.

39. Проаналізувавши зміст концепцій національної безпеки, складіть власний проект концепції національної безпеки України.

40. Види загроз національній безпеці, управління якими може здійснювати недержавна система національної безпеки.

41. Окресліть механізми взаємодії недержавних і державних суб'єктів забезпечення національної безпеки.

42. Сформулюйте професіограму фахівця в сфері управління національною безпекою.

6. Самостійна робота з дисципліни “Національна безпека України”

Метою виконання самостійної роботи є глибоке вивчення теоретичних основ національної безпеки держави.

Підготовка самостійної роботи передбачає виконання кожним студентом 2 завдань.

Завдання 1 – кейсові завдання (3*20 балів макс. 60 балів).

Завдання 2 – підготовка презентації на конкретну тему з поданого списку макс. 40 балів

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, наукових джерел тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно.

Самостійна робота є хорошим показником вміння студента організувати свою працю та креативно мислити, що якісним чином впливає на рівень його інтелекту.

Тематика самостійної роботи студентів

Перелік тем презентацій
Природа безпеки та її основні прояви.
Історичні етапи становлення та розвитку національної безпеки.
Проблеми забезпечення національної безпеки держави в умовах сьогодення.
Ідентифікація (оцінка) та моніторинг загроз національній безпеці України.
Структура національних цінностей України та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями.
Забезпечення функціонування та розвитку системи національної безпеки України.
Забезпечення національної безпеки в умовах глобалізації світу: висновки для України.
Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки.
Актуальні зовнішньополітичні виклики національній безпеці України.
Актуальні напрями розроблення нової редакції Стратегії національної безпеки.
Генеза науки “екосистейт”.
Характерні особливості економічної безпеки.
Основні проблеми забезпечення економічної безпеки та шляхи їх вирішення.
Методи визначення інтегральної оцінки рівня

<p>економічної безпеки держави. Економічна безпека у фінансовій сфері. Специфіка тінізації економіки у країнах із розвинутою та трансформаційною економікою. Детінізація економіки — пріоритет економічної безпеки. Забезпечення економічної безпеки в контексті глобалізаційних процесів. Пріоритети інтеграції та стратегічні цілі інтеграції України.</p>
<p>Проблеми забезпечення фінансової безпеки держави в умовах сьогодення. Фінансова безпека держави: оцінка рівня та шляхи зміцнення. Характеристика ризиків та загроз фіскальній безпеці України. Проблеми забезпечення податкової безпеки України. Напрями забезпечення бюджетної безпеки України на сучасному етапі економічного розвитку. Характеристика стану боргової безпеки України Характеристика рівнів забезпечення податкової безпеки. Проблеми та шляхи забезпечення монетарної безпеки України. Характеристика проблем, що стоять на заваді поліпшення інвестиційного клімату в Україні, можливі шляхи їх вирішення. Безпека небанківських фінансових установ: безпечний вимір. Банківська безпека: концепція та прагматика.</p>
<p>Екологічна безпека: основні поняття виміру та світоглядний сенс. Державна система контролю і управління охороною навколишнього природного середовища. Соціально-економічні та промислові аспекти екологічної безпеки. Законодавче та нормативно-правове регулювання екологічної діяльності. Екологізація науки, техніки і виробництва. Створення та розповсюдження екологічно сприятливих технологій. Проблеми забезпечення екологічної безпеки в Україні. Напрями забезпечення національної безпеки в екологічній сфері. Проблеми екологічної сфери у світовому розрізі: аналіз і можливі шляхи ліквідації.</p>
<p>Міграція та безпека. Міграційна політика Європейського Союзу. Напрями та інструменти міграційної політики: досвід зарубіжних держав. Міграційна ситуація в Україні: основні характеристики та особливості. Проблеми молодіжної зайнятості в Україні та шляхи їх подолання. Забезпечення права літніх людей на соціальний захист та працю. Актуальні проблеми реформування оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. Диверсифікація джерел фінансування охорони здоров'я. Криза демореальності в Україні. Стан здоров'я населення України.</p>
<p>Воєнна безпека: воєнно-політичний і правовий дискурси. Воєнна безпека України в контексті співробітництва з Європейським Союзом. Організаційне забезпечення адаптації військового законодавства до стандартів НАТО. Проблеми розвитку законодавства та системи безпеки державного кордону України.</p>

<p>Правові аспекти реалізації оголошення стану війни в Україні.</p> <p>Правові основи волонтерської діяльності в Збройних Силах України.</p> <p>Право війни.</p> <p>Воєнні конфлікти сучасності.</p> <p>Збройні Сили України: сучасний стан та перспективи розвитку у забезпечення воєнної безпеки.</p> <p>Національна гвардія України: інституційні та функціональні особливості забезпечення воєнної безпеки.</p> <p>Військові правоохоронні органи (органи правопорядку): поняття, структура, інституційна належність.</p> <p>Військова служба правопорядку: інтегральні ознаки спеціального військового правоохоронного органу - військової поліції.</p> <p>Військова прокуратура: інститут прокуратури у секторі безпеки і оборони держави.</p> <p>Військове правосуддя: спеціалізація судового вирішення проваджень, які стосуються воєнної безпеки держави.</p>
<p>Поняття та види загроз національним інтересам та національній безпеці в інформаційній сфері.</p> <p>Поняття інформаційної війни.</p> <p>Теоретичні аспекти формування та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки України.</p> <p>Мета функціонування, завдання системи забезпечення інформаційної безпеки.</p> <p>Структура системи забезпечення інформаційної безпеки та компетенція її складових.</p> <p>Державна політика національної безпеки в інформаційній сфері.</p> <p>Інформаційна безпека України: нові виклики.</p> <p>Інформаційна безпека суспільства: концептуальний аналіз.</p> <p>Кібербезпека: проблеми забезпечення в умовах глобальних трансформацій.</p>
<p>Ідентифікація загроз політичній безпеці України.</p> <p>Політична корупція.</p> <p>Політична стабільність та політична безпека: характер та механізми взаємозв'язку.</p> <p>Механізми політичного управління.</p> <p>Політична безпека України: концептуальні засади та система забезпечення.</p> <p>Політична модернізація: протиріччя в умовах сьогодення.</p> <p>Політичні процеси в умовах сьогодення.</p> <p>Геополітична безпека: особливості забезпечення.</p> <p>Виклики сучасності та їх вплив на політичну безпеку в Україні.</p>
<p>Забезпечення національної безпеки в країнах ЄС.</p> <p>Стратегічні дії уряду задля зміцнення національної безпеки України.</p> <p>Зарубіжний досвід зміцнення національної безпеки.</p> <p>Пріоритетні дії країн світу у забезпеченні національної безпеки.</p> <p>Ефективність забезпечення європейської економічної безпеки в умовах глобалізації економіки.</p> <p>Економічна безпека держави в умовах глобальної конкуренції.</p> <p>Фінансово-економічна безпека України в системі євроатлантичних інтеграційних процесів.</p> <p>Можливість ефективного протидії зовнішнім загрозам національній безпеці</p>

держави: зарубіжний досвід.

Протидія тероризму: світова практика та українські реалії.

7. Організація та проведення тренінгу

Тренінг включає в себе виконання практичного завдання .

Зміст завдання полягає в тому, кожен студент проводить оцінку та аналіз індикаторів окремого виду структурної складової національної безпеки (студент вибирає самостійно).

Виокремлення чинників та загроз, що провокують зростання дестабілізаційних процесів.

Характеристика можливих напрямів зміцнення досліджуваного виду безпеки.

Порядок проведення:

- опрацювавши літературні джерела, студент визначає методи проведення оцінки рівня окремого виду структурної складової національної безпеки, формує ряд індикаторів та розраховує рівень безпеки;

- студент визначає ряд чинників і загроз, які впливають на даний вид безпеки;

- за результатами проведеного дослідження, студент визначає найбільш приємливі в умовах сучасних економічних трансформацій заходи, що на його думку, сприятимуть зміцненню даного виду безпеки;

- результати наукових досліджень студент відображає у вигляді доповіді із використанням мультимедійного обладнання.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Національна безпека України” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове оцінювання по кожному змістовному модулю;
- оцінювання виконання тренінгу;
- оцінювання виконання самостійної роботи.
- підсумковий екзамен.

9. Критерії формування поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (100-бальною шкалою) з дисципліни «Національна безпека України» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Поточне оцінювання (визначає)	1. Письмова робота (2 теоретичних питання по	1. Опитування під час заняття з врахуванням вище	Поточне оцінювання (визначає)	Виконання практичного завдання	Оцінювання самостійної роботи визначається	1. Тестові завдання (25

ться як середнє арифмети-ч-не за теми 1-3)	30 балів макс. та 20 тестових завдань макс. по 2 бали за тест)	наведених критеріїв (5 тем по 15 балів) 2.Термінологіч ний словник - 15 балів	ся як середнє арифметич-не за теми 4-8)		як середнє арифметичне з оцінок за виконання двох завдань.	тестів по 2 бали за тест) – макс. 50 балів 2. Завдан ня. 1 – макс. 25 балів 3. Завдан ня. 2 – макс. 25 балів
--	--	--	---	--	--	--

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Технічне забезпечення: мультимедійний проєктор, ноутбук, проєкційний екран	1-8
2	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Viber тощо).	1-8
3	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-8
4	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-1

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т. К.: УБС НБУ, 2014. Т. 1: Основи економічної і фінансової безпеки економічних агентів. 831 с.
2. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т.К.: УБС НБУ, 2014. Т. 2: Безпека фінансових інститутів. 715 с.
3. Безпековий вимір фінансової політики забезпечення економічного зростання в Україні. К.: НІСД, 2018. 132 с.
4. Management of national security in the context of globalization challenges: macro, micro, regional and sectoral level: Collective monograph In edition I. Markina, Doctor of Economic Sciences, Professor. Nemoros s.r.o. Prague, 2020.
5. Варналій З.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / За ред. З.С. Варналія . К.: НІСД, 2016. 528 с.
6. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення // З.С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – Київ: Знання України, 2011. – 299 с.
7. Комар Н. В. Концепція формування та реалізації національних інтересів у системі забезпечення національної безпеки країни. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: монографія / О. В. Булатова, Ю. Г. Козак, В. В. Козюк, Н. В. Комар ; за наук. ред. А. Крисоватого, Є. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. С. 133-140.
8. Мулявка Д.Г., Шопіна І.М., Шаймуродов Р.А. Професійна таємниця результатів приватної детективної (розшукової) діяльності: монографія / Д.Г. Мулявка, І.М. Шопіна, Р.А. Шаймуродов. Київ: «Видавництво Людмила», 2019. 96 с.
9. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. К.: НІСД, 2016. 528 с.
10. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія / Борис Олександрович Парахонський, Галина Михайлівна Яворська. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
11. Тимків Ярополк. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 224 с.

Додаткові джерела

1. Government Documents on National Security Policy: U.S. Policy Documents. 2021 URL:<https://guides.lib.purdue.edu/c.php?g=352327&p=2375334>
2. Information Sovereignty: Data Privacy, Sovereign Powers and the Rule of Law. By Radim Polčák and Dan Jerker B. Svantesson. Northampton, MA: Edward Elgar, 2017. Pp. xvii, 268. ISBN: 978-1-78643-921-5.
3. Jean Monnet Spring Seminar on European Security. URL: <http://ssec.com.ua/en/public>.
4. Global Peace Index 2018: Measuring peace in a complex world / The Institute for Economics and Peace. Sydney. June, 2018. URL: <http://visionofhumanity.org/reports>.
5. Global Terrorism Index 2017. Institute for Economics and Peace, University of Maryland. URL:<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Global%20Terrorism%20Index%202017%20%284%29.pdf>
6. Nato Strategic Communications Handbook (Draft For Use). URL: <https://www.lymec.eu/wp-content/uploads/2017/09/TT-140221-NATO->

**Нормативні акти:
Інші джерела**

Перелік рекомендованих періодичних видань	Інформаційні ресурси в Інтернеті	Ел.адреса
Вісник Академії прокуратури України 3	Офіційний сайт Верховної Ради України	www.zakon.rada.gov.ua
Вісник Верховного Суду України	Законопроекти України (сайт ВРУ)	www.zakon.gov.ua
Вісник Конституційного Суду України	Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Вісник прокуратури	Офіційний сайт Верховного Суду України	www.scourt.gov.ua
Влада. Людина. Закон	Офіційний сайт представництва Президента України	www.prezident.gov.ua
Офіційний вісник України	Офіційний сайт Міністерства Юстиції України	https://minjust.gov.ua/ua
Підприємництво, господарство і право	Офіційний сайт Національного банку України	www.bank.gov.ua
Право і практика	Офіційний сайт Вищої ради юстиції України	www.vru.gov.ua
	Офіційний сайт Третейської палати України	www.arbitrationchamber.org.ua
	Офіційний сайт Служби безпеки України	http://www.sbu.gov.ua/sbu/
	Офіційний сайт Всеукраїнської Асоціації приватних детективів	http://aupd.org/ru/services
	Офіційний сайт ДБР	https://dbr.gov.ua/pidslidnist
	Офіційний сайт НАБУ	https://nabu.gov.ua/